

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Spre mai bine

— Două momente politice de mare importanță —

Din consiliul de miniștri ținut Marțea trecută înainte de amiază s'a dat un comunicat vrednic de a fi reținut aici în întregime, fiindcă anunță două lucruri de extremă importanță pentru progresul economic și liniștea țării. Iată ce ne spune:

Di Mihai Popovici, ministrul finanțelor, a făcut o expunere asupra rezultatelor obținute în urma tratatelor dela Paris în chestiunea împrumutului. Consiliul de miniștri, aprobând convențiunile ce au fost semnate, a autorizat pe d. ministru de finanțe să prezinte Parlamentului legile privitoare la împrumut și stabilizare.

Di G. G. Mironescu, ministru de externe, a adus la cunoștința consiliului că în urma negocierilor urmate, Uniunea Sovietică s'a declarat de acord cu precisiunile cerute de România și sprijinite de Polonia, precizuni cari urmează a se adăuga la protocolul propus de Sovieta pentru punerea în vigoare imediat a pactului Kellog. Acordul fiind astfel făcut, consiliul a autorizat pe d. ministru de externe a da delegație dlui Carol Davilla, ministrul României la Varșovia, să meargă la Moscova, spre a semna, alături de Polonia, protocolul mai sus menționat.

Comunicatul acesta cuprinde două momente de uriașă importanță politică: împrumutul stabilizării și ratificarea protocolului Litvinov.

Mai cunoscut și mai important este desigur cel dintâiu, care, după o așteptare de peste un an și jumătate, ne aduce în sfârșit un împrumut extern mai însemnat, menit a face începutul restaurării economico-financiare a țării. E vorba de o sumă de peste 100 milioane dolari, câștigată afirmativ în condițiile cele mai avantajoase dintre toate împrumuturile de stat contractate în ultimii ani. El va servi pentru stabilizarea monetei, pentru refacerea căilor ferate și pentru crearea unui fond de rulment, lucruri cari nu soluționează de sigur nici pe departe întreaga problemă, dar cari incontestabil deschid frumoase și mângâitoare perspective posibilității unor aranjamente tot mai complete din viitor.

Mult mai important decât această latură a împrumutului, este însă, după părerea noastră, prestigiul crescut al țării față de puterile străine, cari sub guvernul liberal n'au îndrăznit să ne acorde împrumutul nici sub condiții mult mai oneroase de cum sunt cele ale acordului încheiat de actualul guvern. Deși negociat la Paris, împrumutul are numai 22 și jumătate milioane din Franța, iar restul e subscris de Anglia, America, Italia, Germania, Elveția, Olanda, Belgia, Austria, Cehoslovacia și Suedia, deci aproape întreg complexul de țări europene, inclusiv Statele Unite ale Americii, cari toate girează de acum pentru creditul material și moral ce ni-se poate acorda pe viitor.

Mult va spori creditul acesta și de pe urma înțelegerii semnate Joia trecută, în 7 Februarie la Moscova, prin care Sovietele Rusiei, dușmane până acum, se angajează, alături de Polonia și România, să socotească pactul Kellog, chiar de pe acum, încă înainte de a avea putere pe aiurea, în plină vigoare. Nu exagerăm nici de cât importanța acestui acord, dar un lucru e sigur: el nu poate decât să ne folosească.

Ne găsim deci în plin marș spre mai bine.

Biserica și orașele

Pastorație de „sate și preoți” — Problema pastorației orașelor —
Situția schimbată cere noi legiuiri

de A. C. ALBINUS

Până dăunăzi, situația bisericii românești — și unită și neunită — din Ardeal se caracteriza foarte nimerit prin cuvântul d-lui Iorga: „Sate și preoți”. Am fost un neam de săteni, pagani, în sensul primitiv al acestui cuvânt. Cei ce au ieșit din liniștea satelor, nobili și meșteșugari, s'au înstreinat și s'au contopit în poporul ce ne stăpâna pe vremuri.

Năzuințele bisericii românești de a se statornici la orașe, au fost mereu înfrânte de o rezistență dușmănoasă ireductibilă. Cât privește biserica noastră unită, după lupte uriașe a reușit abia o singură dată, în istoria mai departată, să înlăture obstacolele și să înființeze o episcopie, cu sediul într'un oraș mare, Oradea. Dar și această eparhie a fost nevoită să-și mute, de fapt, centrul activității sale la târgușorul Beiuș.

Activitatea întreagă a bisericii se desfășură la orașe și sate. Biserica noastră, lipsită de orașe, a desvoltat până în zilele noastre o activitate înjumătățită. A avut în vedere mai mult nevoile satelor.

Intre împrejurările schimbate de azi, când orașele, în mod natural și lent, sunt supuse unor transformări radicale, primind în sânul lor armate întregi de funcționari, comercianți și industriași români, paralel cu această cucerire națională trebuie să se facă și așezarea bisericii românești la orașe.

Dar se pare că în fața situației noi stăm nedumeriți. Lăsa-vom biserica în situația de până acum, cu episcopatele surghiunite la sate și târgușoare? A muta sediile eparhiilor noastre la orașe, unde avem zeci de mii de credincioși, pentru a răspândi cu mai mult rod evanghelia, ar fi aceasta o impietare a trecutului?

Biserica soră n'a avut aceste nedumeriri. În trecut, o vedem cum mută sediul mitropoliei Ungro-Vlahiei din Curtea de Argeș la Târgoviște și de aci la București. Iar acum, după unirea națională, biserica soră din Ardeal cucereste două orașe mari, Oradea și Clujul, și ca mâine va așeza o nouă episcopie la Timișoara. Altfel, năzuința de a cuceri întâiu orașele și de a face din ele punctul de plecare a evanghelizării, este în conformitate cu tradițiile cele mai vechi ale creștinismului. Apostolii au predicat întâiu în marile orașe ale lumii antice. În aceste metropole s'au fondat cele dintâi episcopate creștine și de aci s'a răspândit noua credință la târguri și sate. E cunoscută interdicția de a fonda episcopii la sate.

Și e explicabilă această procedură a bisericii creștine. Satul este, din firea sa, conservativ. Nu-și schimbă cu înlesnire vechile obiceiuri și credințe. Dimpotrivă, ceice și-au pă-

răsit satele, nu mai sunt legați de forța de fier a obiceiurilor. Așadar, cucerirea creștinismului trebuia să înceapă dela orașe.

Dar și azi, la sate stăpânește aceeași lege a obiceiului. Iar biserica este un organism viu care trebuie să trăiască și căruia trebuie să i-se dea puțința de a trăi. Luându-i însă posibilitatea de a evolua și de a se adapta împrejurărilor, acest organism va tânji și va sfârși printr'o imobilizare egală cu moartea.

În urmare, înăbușind în noi orice nedumerire, va trebui să începem opera de reorganizare a bisericii. Sediile episcopale trebuiesc fixate, neapărat, la orașe mari, de unde activitatea bisericii va radia mai cu ușurință.

Apropiatul conciliu provincial va avea să se ocupe în mod deosebit de orașe și de pastorația credincioșilor orașeni. Pentru a evidenția necesitatea noilor legiuiri, din complexul de probleme care se impun spre rezolvire, vom scoate la iveală numai câteva.

Fără a cădea în greșeala Statutului șagunian, atacat și criticat de înșiși ortodocșii, totuși elementului laic va fi nevoie să i-se dea puțința de a colabora cu biserica învățătoare.

Noua lege a postului va trebui să prevadă posibilitatea unor dispense colective pentru enoriașii dela orașe. Aceștia, lipsiți de aerul înviorător al satelor și osândiți la o muncă mai mult sedentară, nu vor putea fi obligați la o lege prea aspră de post.

Și, mai ales, vor trebui schimbate legiuirile care ating chestiunea euharistică. Nouile hotărâri sinodale vor trebui să apropie pe intelectuali de sfânta euharistie. Vor fi satisfăcute cerințele igienei relativ la împărtășirea cu sfânta cuminecătură. Se va da posibilitate orașenilor să asculte, mai ales în Dumineci și sărbători, sfânta liturghie la orice oră. Căci o singură liturghie, sau două, nu pot satisface trebuințele sufletești ale tuturor credincioșilor dela orașe, care au felurite îndatoriri profesionale. La orașe, unde de obicei sunt mai mulți preoți, slujbele divine ar putea să fie reglementate în așa chip, încât credincioșii să poată asculta sfânta liturghie la orice oră, începând cu ceasurile cele mai de dimineață până la vremea îngăduită de codul ecleziastic.

Vechile legiuiri, cari opresc două liturghii la un altar, nu mai pot fi susținute în împrejurările de azi. Chiar și biserica ortodoxă, atât de profund conservatoare, a fost necesită să facă schimbări în privința aceasta. În pravoslavnică Rusie sunt biserici cu trei altare, împrejmuite de iconostase cu nouă uși. În felul acesta, în aceste biserici se pot sluji trei liturghii la ceasuri deosebite.

E atât de ispititoare icoana vieții religioase din orașele Apusului! Bisericele, deschise ziua întreagă, sunt vizitate de credincioșii care trec, unii pentru a apuca drumul fabricilor, alții a birourilor unde își câștigă pâinea de toate zilele. Diminețile, în orice zi și la orice oră ai intra în biserici, găsești prilej de a asculta sfânta liturghie și de a-ți pleca genunchiul înaintea Hristosului euharistic, alături de muncitorul care și-a întrerupt drumul spre fabrică, de școlarul care cere darul ceresc pentru studii, ori de funcționarul care înaintea altarului adună puteri noi pentru lupta grea a vieții.

Cât de frumoase sunt diminețile în orașele mari! Câtă evlavie, cât spirit de rugăciune vezi în bisericile de acolo, și câtă grație izvorește din altarele încunjurate de roiturile de credincioși!

Am credința nestrămutată că biserica noastră, întemeiată puternic la orașe, va readuce în curând, prin activitatea asiduă a slujitorilor săi, și printre Români vremile creștinismului primitiv, când creștinii se adunau zilnic și petreceau în rugăciuni și frângerea pâinii.

Să nu sperie necesitatea unor adaptări și mici schimbări de rit. Reducerea zilelor aliturgice, ștergerea ecteniilor catehumenilor, liturghia tacită, introducerea pentru enoriașii orașeni a felului mai igienic de cuminecare, slujirea mai multor liturghii la un altar, nu vor știrbi curățenia ceremonialului magnific orientat, nici nu vor întuneca măreția ritului nostru, ci vor avea darul de a apropia sufletul credincioșilor noștri de izvorul vieții, Hristos.

Pastorală pascală a Sf. Sinod. Săptămâna aceasta s'a publicat în sfârșit, dintr'o nouă ședință a Sf. Sinod, pastorală menită a sprijini hotărîrea definitivă pentru prăznuirea Paștilor din acest an la 31 Martie. Ea este semnată de toți arhiepiscopii ortodoxiei, în frunte chiar cu patriarhul-regent, și astfel sunt bune rădejși că pe urma lămuririlor ei se vor liniști și „sta-

rostyliștii" răsvrățiți de prin Basarabia și din Nordul Moldovei și se vor calma, poate, și gazetarii de la ziarul „Cuvântul“, cari, în frunte cu d. Nae Ionescu, tot mai stăruie pe lângă teza contrară, socotindu-se chiar singurii cari reprezintă pe această chestiune adevărul ortodoxiei.

După o scurtă introducere, care lămurește rosturile pastoralei, Sinodul ține să fixeze în 7 puncte „incurcăturile și răsturnările“ pe cari le-ar fi adus cu sine trecerea Paștilor pe ziua de 5 Maiu. Sunt momentele cunoscute, ca trecerea Paștilor peste ziua de 25 Aprilie, suprimarea postului sf. Apostoli, și celelalte, cari au fost puse în discuție în legătură cu mișcarea pentru schimbarea datei de 31 Martie. Urmează apoi, în alte 12 puncte, o întreagă serie de lămuriri și puneri la punct, cari sunt forța noii pastorale și cari, ținând seamă de toate argumentele invocate pentru teza contrară, au răspunsurile cele mai potrivite pentru toți oamenii de bună credință. Se vorbește în acestea de înțelesul genuin al legiurilor pascale dela Niceea și de motivele cari au prezidat la îndreptarea din 1924 a vechiului calendar. Se arată apoi mișcările pentru fixarea unei noi Păscălii, în cari se subliniază inițiativele ortodoxiei române și se insistă cu bune argumente asupra faptului, că atâta timp cât această nouă păscălie nu e fixată, hotărîrea Sinodului român nu aduce nici o știrbire „ecumenicității“, mai ales când în favorul ei este cel mai deplin adevăr științific recunoscut și de patriarhul din Constantinopol.

De încheiere se pune în lumina momentul național și patriotic, care trebuie să prezideze la punerea la punct a răsvrățiților, cari fac jocul dusmanilor țării, și se înoeste cererea către guvern și autorități de a sprijini și onora această așezare pascală.

Citiți și răspândiți: „UNIREA“

Crime peste crime

Considerații asupra mizeriilor sociale din zilele noastre

(va) Aproape nu este zi, în care ziarele să nu înregistreze fel de fel de crime și delictе, cari tot mai des duc la curmarea directă sau indirectă a vieții.

Cazurile sunt foarte multe și în fața lor nu este om cu bun simț și dragoste față de semenii săi, care să poată rămânea impasibil. Biserica și statul deopotrivă se năzuiesc a le pune capăt sau în cel mai rău caz a le împuțina. Întrebarea e, cum se poate atinge mai bine ținta acestor năzuințe atât de laudabile.

Cel mai elementar și cel mai clar principiu filosofic ne spune: *Tolle causam, et tollitur effectus* — Înălătură cauza și se înălătură efectul. Pentru a putea ajunge la înălăturarea acestui rău social, este deci înomnis necesar, să-i cunoaștem cauzele. Și aici trebuie să spunem numai decât, că, durere, cei mai mulți le caută aproape totdeauna acolo unde nu sunt. Faptul e, că cele mai multe cazuri de natura aceasta se întâmplă la orașe, nu la sate, și cele mai complicate dintre ele se înregistrează nu în clasa de jos, ci în rândurile societății mai înstărite. Iar drept cauze ale acestora se amintesc de comun sentimentalismul, mizeria, imprudența, ori anume stări nervoase. Dar sunt mulți cari nu sufer nici de sentimentalism, nu știu ce-i mizeria, nici nu se pot scuza cu imprudența, ori tulburări mentale și cu toate acestea cad jertfa boalei nemiloase.

Alta trebuie să fie deci cauza. Și noi o vedem în lipsa totală a credinței și educației morale. Omul este compus din trup și suflet. Înțărând cultul și îngrijești trupul, dacă laturei sufletului nu-i dai nici o importanță. Celce dispune numai de calități trupesti, lipsit fiind de cele sufletești, este ca o poamă frumoasă și sănătoasă pe dinafară, dar putredă dinăuntru.

Folța „Unirii“

Străduința spre mai bine

O altă floare din grădina inimilor preoțești de Pr. Dumitru Neda II.

2. Aceleași lipsuri și aceleași mizerii, cari îngreuiază avântul sufletului tău, le vei întâmpina și în lumea turmei cuvântătoare ce vei păstori, bine că în altă măsură și sub altă formă. Neîncrederea, desorientarea, superficialitatea, fatalismul, amorțeala, robia credințelor deșarte, răceala față de cele sfinte, absența preocupărilor de ordin superior spiritual, cerbicioșia recalcitrantă poveștelor bune, — toate acestea și alte multe metehine de cari te împiedeci la tot pasul, amărăsc viața multor începători și fac niște blazați din cei rânduiți să fie răspânditorii crezului viu și de viață dătător al Nazarineanului. Cine ne va răsturna nouă piatra de pe ușa atâtor morminte duhovnicești?, pare că se întreabă sceptici, și aceștia, ca oarecând mironosițele muieri.

— Cine?

— Darul lui Dumnezeu, care nu lipsește niciodată celor ce-l cer cu credință și lucră împreună cu el statornic și cu străduință.

Pastorația satelor noastre reclamă jertfe grele — cei buni ai noștri aieva: non pascunt ut edant, sed edunt ut pascant, vorba unui sf. Părinte, — și osârdie neostoită, nefrăcată. Fără să fim atinși de mania inovărilor de tot soiul, e cu neputință să nu constatăm că la noi mai este colosal de mult de făcut și că numai cu molitvelnicul nu vom fi în stare să

facem față nevoilor ce ne stingheresc, ca să nu zic că ne sugrumă. Ani îndelungați de sâr-guire trudnică nu se poate însă să nu-și aducă rodurile sale dorite, izbăvitoare.

— Nu trag oamenii la biserică?

— Dar bine, rogu te, câți ani dearându ai predicat regulat, *pregătit conștientos*? Și încă ceva: datu-ți-ai toată silința să dovedești cu *fapta* că iubești podoaba casei Domnului, înzestrându-o cu cele trebuincioase de așa încât, omenește vorbind, să fie lăcaș cinstit și *atrăgător* al celui Prealalt?

Gutta cavat lapidem, non vi sed saepe cadendo. Stânca inimilor vârtoase se va muia cu vremea, numai să fie stropită *neîntrerupt* cu picurii tămăduitori ai cuvântului evanghelic, fie că se va întâmpla asta în încăperea parfumată de mirosul tămâiei, sfințită de jertfa altarului, fie că se va întâmpla cu alte prilejuri binevenite, la casa creștinului cercetat de părintele său sufletesc, ori aiurea oriunde sub ceriul lui Dumnezeu.

— Nu se spovedesc, nu se împărtășesc decât puțini și rar... din Paști în Paști.

— *Qualis rex, talis grex.*

O mulțime de țărani și țărance, Ru-teni uniți din preajma mănăstirii basiliane dela Krekiw (aproape de Lemberg) se mărturisesc și se cuminecă săptămânal și iau parte, ca în alte multe localități rutene unite, zilnic, la sf. liturghie. Să fie oare poporul acesta dela fire mai primitiv de învățatura lui Hristos ca al nostru.

Eu unul asta n'o cred. Târnova bănățeană, de lângă Reșița, e așezare română, în mare parte unită. Ei bine! Într'o vreme — și poate că așa-i și acum —, nu era Duminecă

ori sărbătoare, când la biserica unită, tixită de credincioși, să nu fie fost mărturisiri și cuminecări numeroase, spre mângăierea liturgisitorului și înțărarea enoriașilor.

Și pilde de felul acesteia se pot arăta mulțoșoare.

Sensibilitatea mistică a Românului este extraordinară — dovadă și mulțimea credințelor lui deșarte respectate cu scrupulozitate —, iar eforturile de cari e capabil întru înfăptuirea unui ideal ce și-a ales, sunt deadreptul de necrezut.

Nu voiu uita cât voiu trăi pe un anumit moș Petru din țara Hațegului. Am petrecut cu dânsul împreună o parte a postului Paștilor din 1918 la mănăstirea Prislopului. Își pusese în gând să-și curățiască sufletul de sfânta Inviere cu înfrânare aspră în post și rugăciune. Și cu ziua întâiu a postului mare și-a început executarea propusului: Des de dimineață se scobora la biserică din „Peștera sfântului“, își făcea mătâniile, cânta la sf. slujbă, apoi se îndrepta spre bucătărie, își lua blidușul adus deacasă, punea în el puțină pâne uscată cu chisăliță, adusă tot deacasă, și după ce se nfrupta în chipul acesta, își vedea de lucru și de rugăciune toată ziua lui, fără să mai pună bucatură de mâncare în gură până a doua zi la aceeași vreme, mâncând aceeași mâncare, cu aceeași măsură moderată.

Nu știu mai trăiește moș Petru, ori ba. Amintirea lui însă mi-a rămas neștearsă în minte cu pilda mișcătoare a tăriei lui de voință. Și mă cuget: câte atari suflete, gata spre tot lucrul bun, cu prețul oricărui greutate și jertfe, nu se află prin satele noastre! Câți preoți și-au luat însă oboseală să-i caute și să-l câr-

Pentru a vindeca răul, ne trebuie deci credință și educație sufletească, începând dela cei mai mici până la cei mai mari, dela tineri până la octogenarul cu pletele cărunte, dela copiii din clasele primare până la studenții universitari, și dela cel mai simplu țaran până la savantul admirat de o lume întregă. Altfel, orice muncă și orice năzuință spre mai bine în folosul societății va rămânea fără efect. Firește, educația trebuie să înceapă în sânul familiei, căci dacă copiii nu aud din gura părinților decât vorbe urâte, contra credinței, desprețuitoare a tot ce formează elementele bunului simț, nu e nici o mirare că unii din copiii, nepoți ori strănepoți, ajung adevărate ruini morale, pentru cari o moarte silnică se prezintă uneori unica scăpare din o situație devenită aproape insuportabilă.

Toți institutorii cari vreau binele societății, începând dela învățătorul rural până la profesorul universitar, au sfânta datorie de a clădi mai departe pe principiile de credință în familie, de-a ajuta din răspuțeri ca tinerele odrasle ale neamului încredințate conducerii lor, să înainteze pe drumul odată croit de părinți.

Căți învățători însă, căți profesori secundari și universitari, nu numai că nu alimentează credința, s'întă de părinți în sufletele copiilor și a tineretului universitar, dar de cele mai multe ori o clatină din temelii. Unii ca aceștia nu-și dau seama, că indirect se fac vinovați de crimele și delicturile aceluia cari, negând existența lui Dumnezeu, credința, sufletul viața de după moarte, își pun capăt zilelor, când ar mai fi putut trăi și încă mult spre folosul și binele societății.

Înapoi deci la biserică, apoi prin biserică și cu biserică înainte spre țintă și biruință sigură.

Citiți și răspândiți „UNIREA“

muiască pe cărările proprii lor și mai ales căți s'au gândit la utilizarea lor în pastorație?

Ana prorocița, fata lui Fanuil, bătrâna simplă după vorbă, după port, se pricepe de minune să ducă faima noului născut la toți cari așteptau mântuirea în Ierusalim (Lc. 2, 38). Cu tact și cu prudență s'ar putea selecționa în fiecare parohie câte-un mănunchiu de suflete de elită, cari apoi să fie mâna dreaptă a preotului și razimul sforțărilor lui spre mai binele tuturor păstorilor. Reuniunile evlavioase de femei și bărbați pot face, sub acest respect, servicii de neprețuit.

Ideal ar fi să avem pretutindenea grupuri de mireni — bărbați și femei —, devotați bisericei și scopurilor ei cu trup cu suflet, instruiți în chip special în doctrina ei, angajați prin juruințe speciale în slujba ei, ceva similar terțiarilor bisericii apusene. Lupta cu sectele vrăjmașe ar fi mai efectivă și viața spirituală ar fi și în biserică noastră mai intensivă, din pricină ușor de înțeles. Și bun e Dumnezeu, vom vedea realizată și această dorință datorință. Cum pot să mă fac sfântă? a întrebat pe sf. Toma de Aquino († 1274) soru-sa. — Si vis! a lămurit-o Sfântul. Dacă cineva dintre cei chemați va voi lucrul acesta, — fi-va lui. „Cele mai multe lucruri nu succed, pentru că nu se apucă nime de ele“ observă nimerit păr. Jezu t Tillmann Pesch.¹⁾ Așa-i și cu acesta. Dela ordul sf. Vasile cel mare nădăduim c'o să căpătăm nu peste mult omul atâtor doriri, care să se apuce de acest lucru.

— Lumea noastră, auzim pe unii văierin-

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe păr. *Crăciun Radu*, paroh la Beldiu, pe păr. *Aurel I. Brumboiu*, adm. parohial la Șarmaș, iar pe păr. *Nicolae Sandru*, adm. parohial la Viștea de jos.

A murit Emilia Dr. Rațiu, Soția fostului președinte al partidului național din Ardeal și vrednica lui tovarășă de viață, care a știut să împartă cu el toate umilirile și batjocurile ungurești de pe vremea Memorandului, s'a stins și ea Sâmbăta trecută, la Sibiu, unde veghia cu sfințenie asupra mormântului scump al soțului său din care au tășnit, mai ales cu ocaziunea centenarului din anul trecut, atâtea îndemnuri spre o viață națională mai bună. Ardealul și țara întreagă deplânge în ea pe una din cele mai nobile matroane ale ei, a cărei amintire poate stă cu vrednicie alături de aceea a soțului său Dr. Ioan Rațiu, pe care a știut s'o păzească atât de curată, în tot timpul cât l-a supraviețuit.

Locale. Dumineca viitoare, va predica în catedrală păr. *Dr. Vasile Aftenie*, profesor la Academia de teologie.

— Dumineca trecută s'a început o nouă serie a conferențelor *Extensivității universitare*, cari se vor urma 6 săptămâni de-arândul, cu începerea la ora 10^{1/2} înainte de masă, în sala de gimnastică a liceului nostru de băieți. Prima conferință a fost a prof. G. G. Mateescu, succesorul mult regretatului V. Pârvan la conducerea școlii românești din Roma, care ne-a vorbit despre „Primele civilizații istorice“, aruncând o vie lumină asupra frământărilor omenești din părțile Asiei anterioare, unde ni-s'au păstrat cele mai însemnate urme de civilizație încă din timpul de 2000—3000 ani înainte de Hristos. — Conferința de mâine, la care sperăm, să parti-

cipe și ceice n'au avut cunoștință de prima, va fi a prof. G. B.-Duică, despre „Despot Vodă“. Intrarea liberă.

Spre împăcarea dintre Vatican și Quirinal. Deși organele de publicitate ale Sf. Scaun păstrează încă cea mai deplină tăcere asupra chestiunii, se pare că în adevăr ne găsim în drum către o soluționare a dificultăților cunoscute sub numele de „chestiune romană“. De un timp încoace ziarele o țin mereu la suprafață, aducând mai nou — după „Le Journal de Geneve“ — chiar și amănuntele acordului ce ar fi a se încheia între Vatican și guvernul italian. Interesând ele deopotrivă pe toți cititorii „Unirii“ le dăm și noi aici în următoarele: 1. Vaticanul capătă un teritoriu care cuprinde clădirile Vaticanului și gara St. Petre. 2. Vaticanul capătă o despăgubire de 1 miliard și jum. lire pentru clădirile expropriate. 3. Serviciul în teritoriul Vaticanului va fi reglementat printr'un acord special. 4. Miniștrii străini acreditați pe lângă Vatican se mută pe teritoriul Vaticanului. Dacă rămân în Roma, pierd caracterul de exterritorialitate și vor fi considerați ca trecători în Roma.

„Amentul anonim“ a fost scos de pe afișul Teatrului Național. Conflictul dintre ministerul instrucțiunii și acela al cultelor pe chestia piesei nu tocmai „evangelice“ a dlui I. Minulescu, s'a terminat pentru moment prin scoaterea de pe afișul Teatrului a piesei recriminate. Scoaterea s'a făcut la cererea directă a autorului, care a înțeles, se pare, că împotriva opiniei publice alarmate, n'ar mai putea face pe directorul artistic din ministerul cultelor și artelor. Aceasta nu este însă decât un paliativ, care dacă poate scoate din lume conflictul, nu rezolvă deodată și problema atât de importantă, care l-a creat.

* Anunț. Fiind solicitat din partea multor P. on. Domni protopopi, și neavând posibilitatea de-a răspunde fiecăruia personal, aduc pe această cale la cunoștința tuturor celor interesați, că în proximele zile va ieși de sub tipar continuarea romanului religios „Dureri și bu-

du-se, e apatică față de convingerile religioase și mângăierile credinței; preocupările bisericești n'o prea frământă și viziunile suprafirescului n'o prea entusiasmează.

Ignoti nulla cupido, întru cât afirmația de mai sus cuprinde și o parte de adevăr. Ce poți aștepta dela un popor de iloți analfabeți, până mai ieri alaltăieri, avizat la „luminile“ unor bieți păstori ce deseori nici ei nu știau și nu puteau să facă altceva, decât să mormăie dela altar, deorostul, cuvinte neînțelese? Ce minune acum, dacă, după o asemenea „pastorație“ veacuri de-arândul, s'au furișat în sufletul neamului erezii întunecate, ce-și mai proiectează umbra ici-colo și acuma?

Datorința noastră este să ștergem, rând pe rând, cu migală răbdurie urmele vremilor de obidă și rătăcire. Cu mai multă cheltuială de forțe ca până acum.

Opera de luminare creștinească, trebuie continuată cu mai multă vigoare, atât în rândurile poporenilor, cât și între intelectuali. Avem lipsă de o mai bogată viață culturală-științifică bisericească și putem să așteptăm s'o și vedem dela forțele de cari dispunem, dacă atâtea din aceste forțe nu s'ar cruța peste măsură, spre paguba și rușinea bisericii noastre. Nu-i oare dureros de rușinos s'avem trei academii teologice și să n'avem nici o revistă de specialitate teologică? Reproșul dlui Ștefan Meteș ne ustură. „Și aici (la noi la uniți) — zice dsa —, viața de cultură și știință bisericească lasă mult de dorit. Cărți originale, importante, nu apar, ci numai câte o modestă, dar utilă, traducere, deși dela elevii „Propagandei fide“ din Roma și din alte școli superioare catolice avem dreptul să cerem ceva mai mult“²⁾.

Legăm mari nădejdi de „Sf. Unire“. — Până o să avem lucrări originale, de valoare, suntem buni-bucuroși de traduceri valoroase, oricărui domeniu vor aparține ele. Ne-ar plăcea să vedem în mâinile sufletelor evlavioase cât mai curând cărțile de aur: *Urmarea lui Hristos și Filotea*, mai ales că, dacă-s bine informat, le avem deja gata de tipar, într'o românească îngrijită, făcută cu simț literar și cu pricepere. Iar cu acestea deodată să dăruim intelectualii noștri cu ceva lucrare apologetică scrisă-temeinic și ușor, cum ar fi bunăoară Schutz- und Trutzwaffen, de jezuitul Nilkes. Menționez cartea aceasta cu atât mai vârtos c'o avem, sigur, talmăcită pe românește de Salba (Societatea teologilor români din Budapesta vremilor dinainte de 1918). Și-i păcat să zacă nebagată în seamă prin cele rafturi.

Atâta pentru început. Altele vor veni după aceea.

Cuvântul apostolic: „Socotiți drept'aceea cu băgare de seamă să umblăți, nu ca niște neînțelepți, ci ca niște înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele sunt rele“ (Efes. 5, 15—16) se potrivește referințelor noastre actuale de par'că nouă anume ni-s'ar fi spus. Vremea adecă se răscumpără, după tâlcuirea sf. Anselm dacă vei face ceea ce ai întrelăsat.³⁾ Să facem deci acum cu zel însutit, ceea ce s'a întrelăsat la noi atâta amar de vreme, de voie ori de nevoie!

Pentru popor avem excelenta foaie, scrisă

¹⁾ Cf. Ștefan Meteș: Câteva observații critice asupra bisericii românești în cei din urmă zece ani (1918—1928), în „Societatea de mâine“, Cluj, Nr. 22—4 din 1928, pag. 410.

²⁾ Vezi la sf. *Alfonso de Liguori*: Pregătire la moarte. Blaj. 1913, pag. 146.

³⁾ Cf. Dr. Walter — Dr. Horvath: A katholikus pap. Kalocsa. 1913. pag. 452.

curii, care se editează cu încuviințarea superiorității bisericești. — De-odată cu asta, țin să mulțumesc tuturor P. On. dd. protopopi și On. frați preoți, pentru îndemnul bun și sprijinul ce mi-l-au dat. Constat însă cu multă părere de rău, că mai sunt destui și de aceia cari au primit spre distribuie exemplare din cartea I. a romanului, dar nu numai că nu au sprijinit acțiunea mea, ci nu m'au învrednicit nici măcar de ceva răspuns. Pe aceștia, luând în considerare cheltuielile mari împreunate cu editarea unei cărți, și pentru a putea satisface dorinței acelor cari așteaptă apariția cărților următoare, îi rog și pe această cale se binevoiască a-și face datoria, sau măcar a retrimite exemplarele primite spre distribuie. Asta, pentru că cel puțin pe viitor să pot avea orientarea cuvenită. — **Sabin G. Truția.**

† **Văd. Eudochia Nossa n. Pinteș,** preoteasă în Trestia (arhidieceză), s'a stins la 29 Ianuarie c. în anul 78 al vieții și 22 al văduviei sale. O deplâng numeroase rudeni. — Odihnească în pace!

† **Văd. Ecaterina Pinteș n. Cotoșu,** protopopeasă în Satu-lung (eparhia Gherlei), s'a stins la 17 Ianuarie c. în anul 60 al vieții. — Fie-i partea cu dreptii!

Mulțumită. Oficiul parohial din Urșiu de jos (arhidieceză) mulțumește și pe această cale familiei văduvei preotese *Victoria Crainic* din localitate, pentru darul de 2000 Lei, făcut bisericii noastre în amintirea regretatului său soț Iuliu, care a servit această biserică 42 de ani, și a fiului său Victor, fost consilier al orașului Cluj, ambii morți în cursul anului trecut.

Telefonul „Unirii“

D. Zlatna. Sumele intrate la noi pentru mănăstirea Lupșa le-am transpus toate Adm. centrale capitulare, de unde le puteți avea cu orice ocazie.

M. Sibiu. Avem și noi impresia, că »Creștinul ortodox«, care pornește în coloanele »Telegrafului Român« marea ofensivă împotriva guvernului, pentru că acesta a crezut că nu poate să refuze anume cereri ale bisericii noastre, menite a o pune cu un ceas mai curând în situația de a corespunde cât mai deplin înaltei sale misiuni duhovnicești, este o înaltă față bisericească a Sibiului, care nu mai poate spera dela noul guvern nici un sprijin efectiv pentru planurile sale războinice, îndreptate contra Blajului nostru. Se prea poate deci ca datele pe cari le-a scos din bugetul cultelor, și observările tendențioase și nu odată greșite, cu cari a ținut să le însoțească, vor fi de fapt reproduce, cum o cere, de toate publicațiile ortodoxe, dar nu credem că această mișcare,

în cel mai creștinesc spirit: Unirea Poporului. Răspândirea ei e chestie de conștiință pentru noi preoții. Produsele tiparnițelor se bucură de simpatia întreagă și nediscutată a celor simpli și-i trist că atâția dintre noi nu-și dau seama ce înseamnă asta. Procedura misionarilor Romei, cari și în cele mai înfundate colțuri de întunecate, vitate, sălbatiche meleaguri, îndată ce își bat țărșii de împământare, se îngrijesc să înjghebeze și câte o tipografie alături orfelinatelor, internatelor, spitalelor, școalelor, morilor, țigăriilor, caselor de novicii, ce o să se înalțe pe locuințele câștigate de ei, — zic procedura semnificativă a vestitorilor credinții⁴⁾ e o muștrare amară pentru nepriceperea noastră păgubitoare intereselor atâtor suflete, și cauzei Domnului. Deoarece credincioșii noștri au o dragoste deosebită de cartea bună și scrisă frumos. Mi-aduc aminte de-un tânăr bănățean care așa îndrăgise »Sfaturile« p. L. Pop, încât se apucase să le învețe de rostul...

Cei neglijenți o să-și deie seama înaintea lui Dumnezeu de răul ce l-au pricinuit cu îndolența lor. Și socot că n'o să le fie prea ușor.

Cătu-i pentru neplăcerile împreunate cu desfășurarea unui zel apostolic mai presus de nivelul comun, acelea vor veni nesmintit și încă de unde mai puțin s'ar cădea să-ți vină: dela »frați«. Patriarhul monahilor apuseni, sf. Benedict († 529) era să fie răpus odată de otrava amestecată în vin de mâini călugărești, altădată tot de otravă, ascunsă în prescură (eulogia)

⁴⁾ Cf. *Hévey Gyula*: Vázlatok a katholikus missziók életéből. Budapest. 1913 pag. 44—48.

lipsită complect de elementele bune credințe (care n'ar putea uita milioanele grele vărsate în catedralele dela Cluj și aiurea) va avea darul să emoționeze pe cineva dintre ceie au greutatea răspunderii pentru deosebitele poziții, vechi sau noi, ale bugetului cultelor. Mai ales, că o analizare atentă și minuțioasă a acestora — cum poate s'o facem vreodată — nu le dă nici un drept fraților sibieni să-și permită rățoilele puțin onorabile, la cari s'au dedat.

N. Ișgar. Indemnurile luminoase din acest număr, privind ele și pe autorul lor, ne îndreptățesc a crede, că cetitorii »Unirii« vor putea avea cât mai des fericea de a gusta scrisul îngrijit al Frăției Tale, pentru care suntem gata să deschidem oricând și cât mai largi coloanele acestui ziar. Și aceasta pentru că suntem siguri, că facem cititorilor noștri o adevărată plăcere.

Oficiul parohial. Dragomirești. Confirmăm primirea sumei de 200 lei. Achitat până la 31 VI 1929.

T. Lugoj. Confirmăm primirea sumei de lei 100, abonament pe jumătatea primă a anului curent.

Oficiul parohial. Sănmărtinul de câmpie. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

C. Ghirolt. Am primit 200 lei, care sumă s'a contat conform avizului D-voastră.

Oficiul parohial. Craiovorț. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

Dr. M. Mociu. Confirmăm primirea sumei de lei 200, abonament pe anul curent.

Dr. P. Tg-Mureș. Am primit 300 lei. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

Casina. Orăștie. Chităm primirea sumei de lei 200, abonament pe 1928.

M. Moltinul mic. Chităm primirea abonamentului pe o jumătate de an.

M. Sat Slatina. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

K. Boian. (Bucovina). Am primit 300 lei. Achitat până la 31 XII 1929.

B. Potău. Am primit 100 lei, abonament pe o jumătate de an.

A. Zlatna. Am primit abonamentul pe 1929.

P. Aiud. Am primit suma de 200 lei.

Tuturor prietenilor și cunoșcțiilor, cari ne-au trimis cuvinte de mângâiere, în nemărginita durere ce ne-a ajuns, prin moartea prea timpurie a neuitatului nostru **Dr. Nicolae Candale**, le exprimăm, pe această cale, mulțumita noastră.

Cluj, Ianuarie 1929.

Familia **AL. CIURA**

de preotul criminal Florent.⁵⁾ Sf. Alfonso de Liguori (1696—1787) n'a avut dușman mai înverșunat și mai neîmpăcat ca pe preotul Izzo de jalcică pomenire.⁶⁾ Și, ca să luăm un exemplu și din trecutul bisericesc al Românilor: Nifon al II-lea nu-i silit să schimbe scaunul patriarhal al Țarigradului cu cel de mitropolit al Ungro-Vlahiei, rezidând la Târgoviște, din pricina preoților simoniaci?⁷⁾ Cum spune Scriptura: Dușmanii omului căsenii lui, în locul dintăiu.

Decât, că nici o piedecă și nici o primejdie nu-i iertat să ne descurajeze. Suntem chie-mași să înfrumșetăm obiceiurile oamenilor? Să ne achităm după cuviință, sfidând »obiceiurile pământului« chiar și cu rizicul vieții, până când avem vreme bine primită (2 Cor. 6, 1). Să purcedem totdeauna după cea mai bună convingere a noastră, măcar deși n'am pune jurământ, pe așa ceva, ca sf. Tereza Spaniola († 1582); să punem la contribuție, fără precupețire, toate puterile trușești și sufletești cu cari suntem înzestrați, sbătându-ne să ne ridicăm spre tot mai bine, trăgând și pe alții cu noi, pe cât ne stă în putință, și mila Domnului ne va urma în toate zilele vieții și în toată veșnicia.

Și ce poate dori mai mult o sărmană ființă omenească?

⁵⁾ Cf. *S. du Fresnel*: Saint Benoit. Paris - Maredsovs. 1926 pag. 40, 56).

⁶⁾ Cf. *P. Berthé*: Saint Alphonse de Liguori. Paris. 1922. pag. 131—133.

⁷⁾ Cf. *M. Theodorian-Carada*: Cățiva sfinți. București. 1920, pag. 80—81).

Tipografia Seminarului Teologic greco-catolic — Blaj

Mulțumită

Din prilejul trecerii la cele vecinice a mult iubitului și neuitatului nostru soț, tată, socru și bunic **IOAN STUPINEANU**, fost protopop și asesor consistorial în Geoagiu, prin prezenta rugăm pe toți cari ni-au trimis un cuvânt de mângâiere la cumplita noastră durere, să binevoiască a primi, și pe această cale, expresiunea sentimentelor noastre de adâncă mulțumită.

Familia.

Convocare.

Casa de Economie S. P. A. din Blaj își va ținea
a XXXIX-a

adunare generală ordinară anuală

la Blaj, în localul institutului, Duminică la 3 Martie 1929, la orele 4 după amiază.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării, stabilirea capacității de a hotărî.
2. Raportul consiliului de administrație pe anul de gestiune 1928, și prezentarea încheierilor de conturi.
3. Raportul comitetului de cenzori.
4. Aducerea hotărîrei asupra încheierii de conturi, asupra împărțirii profitului și votarea absolutoriului pe seama consiliului de administrație și a comitetului de cenzori.
5. Alegerea membrilor în consiliul de administrație.
6. Alegerea din nou a comitetului de cenzori.
7. Eventuale propuneri.

Accionarii, cari doresc să-și exerciteze dreptul de vot, au să-și depună acțiunile, eventual procura, la casa institutului nostru sau la Banca Economică Societate Anonimă în Diciosănmărtin, până la 3 Martie 1929 ora 12 a. m.

Consiliul de administrație.

BATOZE de ramă de oțel și rulmenți de bile duble
M. Á. V.

APARATE de despical și freerat trifoiu montabile pe toba
LOCOMOBILE de benzină-petrol
TRACTOARE de petrol W. D. Hanomag cu plug de 3 brazde

INSTALAȚIUNI DE MORI—MOTOARE DIESEL „NAȚIONAL“

Automobile Mercedes-Benz, Overland Whippet Willys-Knight
Reprezentanță Regională a Fabricii de Mașini Agricole Máv. Budapesta

AUTO GLOB

Cluj, Str. Regina Maria 33 — Telefon 27
(333) 4 ?

Condițiuni de plată favorabile

Condițiuni de plată favorabile